

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за друго тромесечје 2018.

Београд, август 2018.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 2. до 18. јула 2018. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током другог тромесечја 2018. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у трећем тромесечју 2018. године. У анкети су учествовали представници 26 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди	2
1.2. Кредитни услови	3
1.3. Тражња привреде за кредитима.....	4
2. Кредити становништву.....	6
2.1. Кредитни стандарди	6
2.2. Кредитни услови	7
2.3. Тражња становништва за кредитима	8

Резиме

Резултати анкете показују да су **кредитни стандарди привреде** у Т2 **ублажени за све категорије кредита и све категорије корисника**. Оцена банака је да су готово сви фактори деловали у смеру ублажавања стандарда, при чему су спремност на преузимање ризика, конкуренцију међу банкама и позитивну оцену опште економске активности препознале као најдоминантније. Истовремено, банке су оцениле да су конкуренција и нижи трошкови извора средстава допринели **ублажавању стандарда становништва** за **динарске кредите за рефинансирање**.

Ценовни услови по којима су одобравани кредити у Т2 били су **повољнији за оба сектора**, док су код привреде продужени и рокови отплате и смањени захтеви у погледу колатерала.

Оцена банака је да је у Т2 дошло до **раста тражње за кредитима и привреде и становништва**, а главни фактори који су томе допринели код привреде су били потреба за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција, односно за рефинансирањем и куповином непокретности код становништва.

Банке очекују даљу релаксацију кредитних стандарда становништву у Т3, док се за привреду очекује задржавање на достигнутом нивоу. Поред тога, очекује се да ценовни услови уз продужење рочности и смањење захтева у погледу колатерала буду повољнији за становништво, док је за привреду очекивана релаксација у погледу продужења рочности кредита. У Т3 се очекује даљи раст тражње који ће бити вођен истим потребама код оба сектора.

Табела 1. Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	Т2 2018.	Т3 2018. (очекивања)	Т2 2018.	Т3 2018. (очекивања)
Привреда	↓	-	↑	↑
Мала и средња предузећа	↓	-	↑	↑
Велика предузећа	↘	-	↑	↑
Пољопривредници	↘	-	↑	↑
Становништво	-	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↘	↓	↑	↑
Стамбени (девизни)	↘	-	↑	↑

легенда:

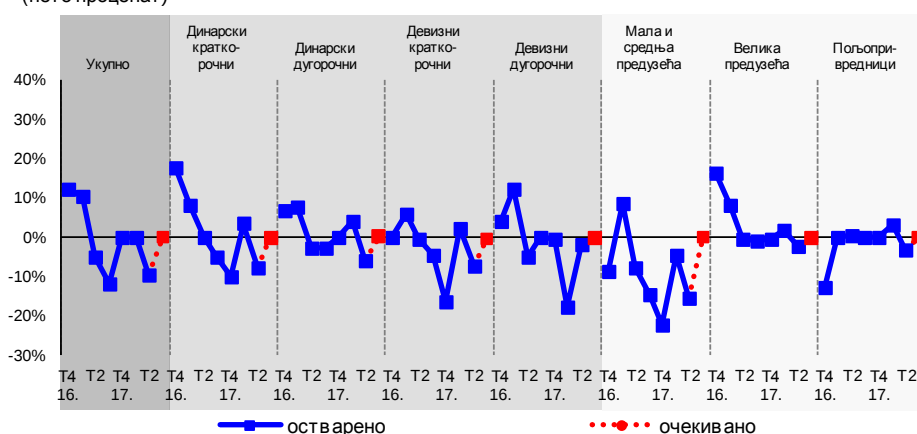
- ↑ повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ поштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ повећање тражње / поштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди

Резултати анкете показују да су **кредитни стандарди привреди**, након два узастопна тромесечја у којима су били непромењени, у **T2 ублажени за све категорије кредита и све кориснике кредита** (при чему се то у највећој мери односило на мала и средња предузећа). Већа спремност на преузимање ризика, конкуренција међу банкама и позитивна оцена опште економске активности препознати су као главни фактори који су деловали у смеру ублажавања кредитних стандарда. Код динарских кредита стандарди су ублажени и под дејством нижих трошкова извора финансирања, што може да се доведе у везу с досадашњим ублажавањем монетарне политике Народне банке Србије.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

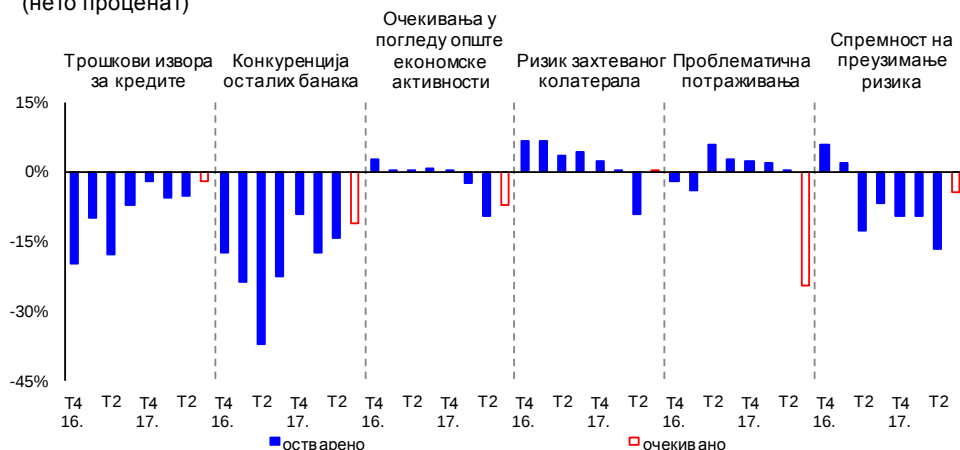

Извор: НБС.

* Позитивна вредност у казује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност у казује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

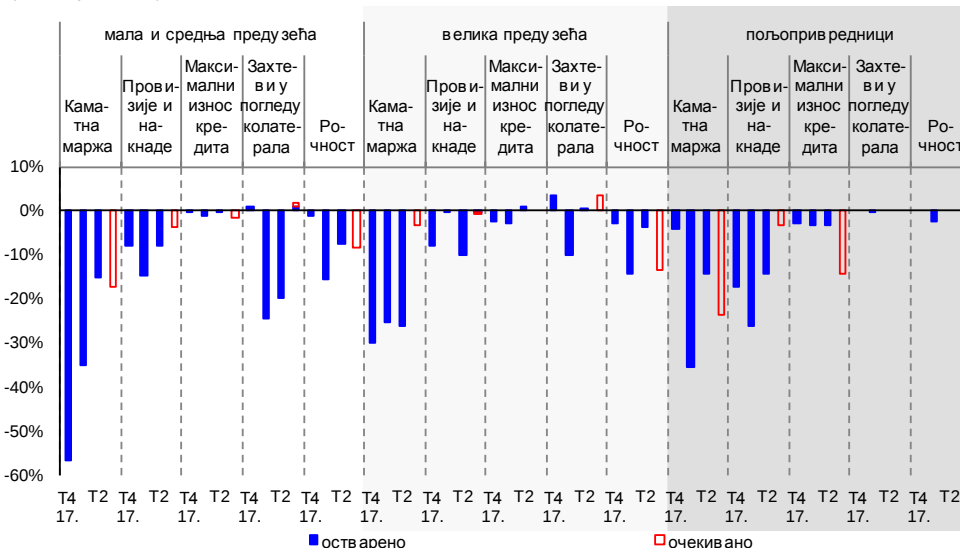
Очекивања за Т3 2018.

Конкуренција, позитивна очекивања у погледу економске активности, спремност на преузимање ризика и нижи трошкови извора за кредите ће и у Т3 деловати у смеру ублажавања стандарда. Такође, по први пут, **банке су у већем броју оцилиле да ће и смањена проблематична потраживања деловати у смеру ублажавања стандарда**. Међутим, оцена банака је да се са променом кредитних стандарда сачека, док се не постигну пуни ефекти њиховог ублажавања из Т2.

1.2. Кредитни услови

Резултати анкете показују да је и током Т2 настављен тренд ублажавања услова приликом одобравања кредита привреди. Оцена је да су ценовни услови кредита ублажени, као и да су банке продужењем рочности кредита и смањењем захтева за колатерал кредитну понуду привреди учиниле додатно привлачнијом. Ублажавање ценовних услова је било заступљено за све кориснике кредита, док се на мала и средња предузећа односило и смањење захтева у погледу колатерала.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећа
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пошгривање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

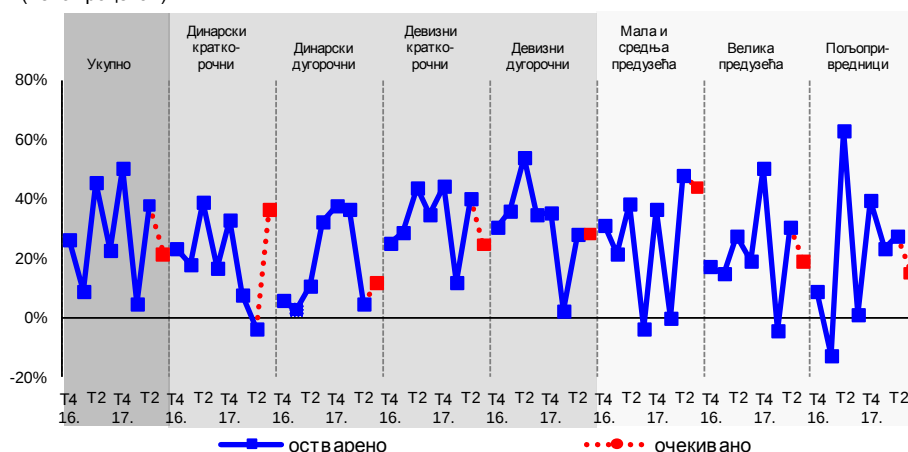
Очекивања за Т3 2018.

Банке очекују наставак ублажавања услова кредита и током Т3, при чему ће банке настојати да кредитну понуду клијентима учине привлачнијом пре свега путем продужења рочности кредита.

1.3. Тражња привреде за кредитима

Банке су оцилиле да је, након сезонски уобичајене мање тражње за кредитима у Т1, током Т2 дошло до раста тражње привреде за кредитима. Тражња је у већој мери била усмерена ка девизним кредитима, а вођена пре свега од стране малих и средњих предузећа. Оцена банака је да је раст тражње привреде за кредитима у највећој мери био вођен потребом за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција, уз активности по питању аквизиција/припајања предузећа.

Промена тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

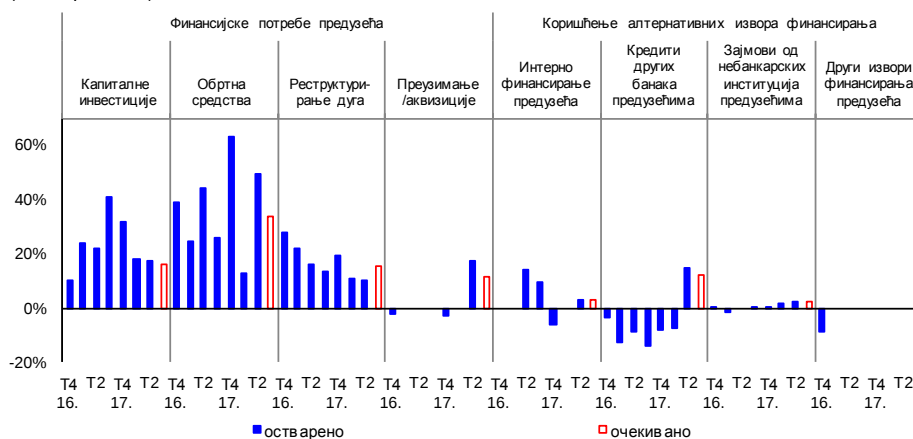

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Очекивања за T3 2018.

Током Т3 банке очекују даљи раст тражње привреде за кредитима при чему ће он бити готово равномерно распоређен на динарске и девизне кредите, а најизраженији код малих и средњих предузећа. Исти фактори као у Т2, по оцени банака, наставиће позитивно да доприносе расту тражње привреде за кредитима.

2. Кредити становништву

2.1. Кредитни стандарди

Резултати анкете показују да је оцена банака да су кредитни стандарди укупно посматрано остали непромењени, при чему је тренд ублажавања кредитних стандарда становништву који је присутан већ готово три године у Т2 настављен за динарске кредите за рефинансирање, док су незнатно пооштрени за стамбене кредите. Банке су оцениле да су конкуренција међу банкама, смањени трошкови извора за кредите, већа спреност на преузимање ризика и повољнија очекивања у погледу привредног раста деловали у смеру ублажавања кредитних стандарда код динарских кредита.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

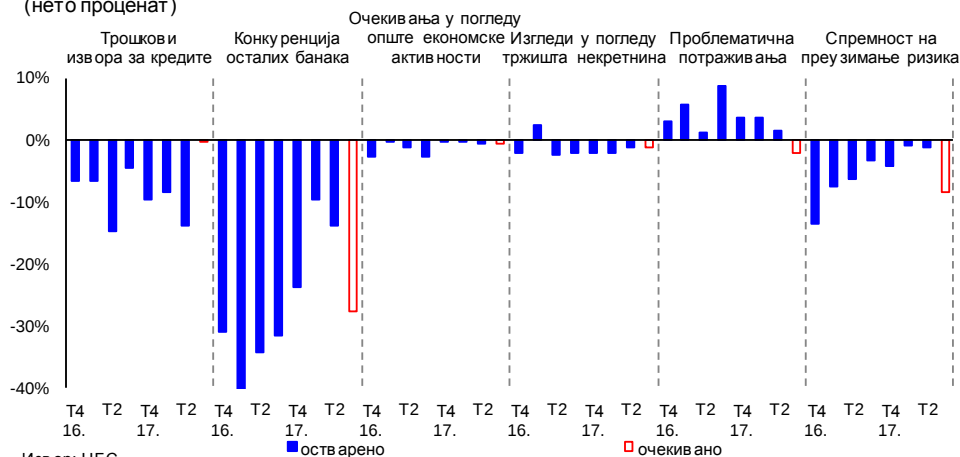

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора пооштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

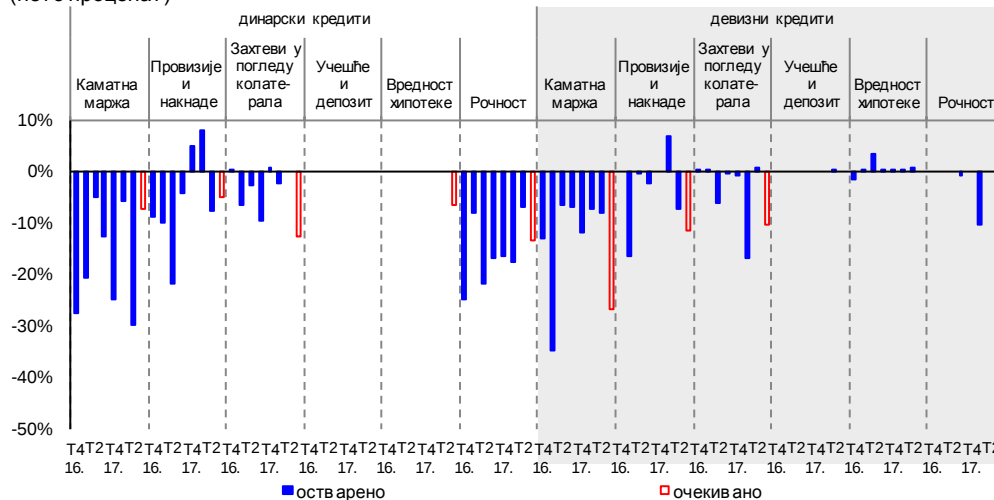
Очекивања за Т3 2018.

Банке очекују да ће у Т3 доћи до ублажавања стандарда становништву, а да ће се односити на готово све категорије динарских кредита – готовинске, кредите за рефинансирање, као и на потрошачке кредите. Ублажавању стандарда ће, поред изражене конкуренције, доприносити и већа спремност банака на преузимање ризика, као и смањење проблематичних потраживања.

2.2. Кредитни услови

Оцена банака је да су услови по којима су одобравани кредити становништву током Т2 били повољнији за клијенте по основу смањења каматних маржи и пратећих трошкова, при чему се то у већој мери односило на динарске кредите. Истовремено, дошло је и до продужења рока отплате код динарских кредита.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

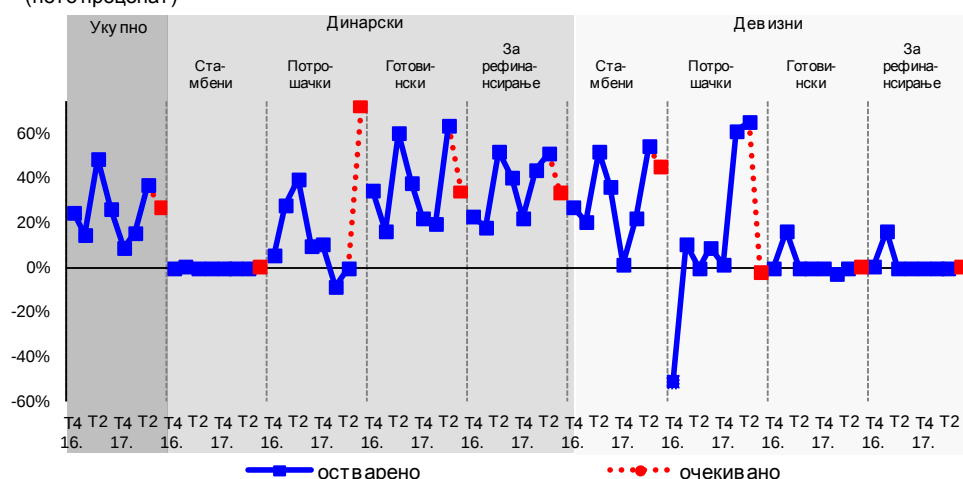
Очекивања за Т3 2018.

Банке очекују да ће у Т3 доћи до даље релаксације ценовних услова кредитирања становништва, при чему ће понуда за клијенте бити повољнија и по основу смањених захтева за колатерал, и по основу дуже рочности код динарских кредита.

2.3. Тражња становништва за кредитима

Резултати анкете показују да је оцена банака да је у Т2 дошло до раста тражње становништва за кредитима, који је био изражен како за најзаступљенијим категоријама кредита – девизним стамбеним и динарским готовинским (и кредитима за рефинансирање) – тако и за девизним потрошачким кредитима. Раст је, као и у претходним тромесечјима, био вођен потребом за рефинансирањем и куповином непокретности, која је подржана позитивном ситуацијом на тржишту некретнина.

Промена тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

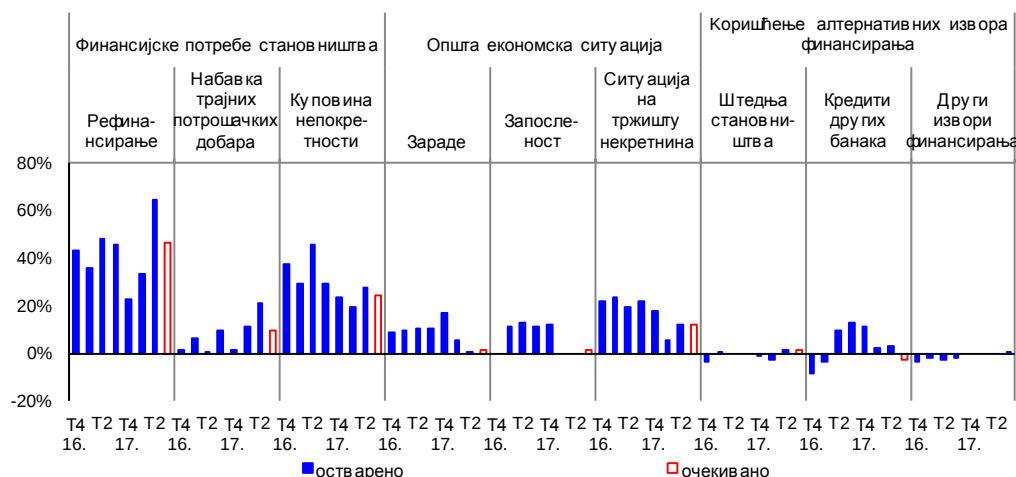

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Очекивања за T3 2018.

Банке за T3 очекују даљи раст тражње становништва за кредитима (вођен истим потребама као у T2), услед очекиваног интересовања за динарским готовинским (и кредитима за рефинансирање), девизним стамбеним и динарским потрошачким кредитима.